

4

De oorlog en de uni

Leidse Oekraïners moeten geschokt toezien hoe hun naasten worden gebombardeerd. Russische collega's schamen zich. 'Ik ben nog nooit zo bang geweest'

7-11

Verkiezingen Elke partij wil Leiden leuker/mooier/beter maken

Nobelprijswinnaar Scheikundige Ben Feringa pleit al jaren voor het belang van fundamenteel onderzoek. 'Eindelijk is er nu een minister die ons begrijpt. Fantastisch'

12

Rector over fraude: ‘We kunnen niets meer doen’

Het college van bestuur staat nog steeds achter het besluit om de vijftien frauduleuze artikelen van de Leidse psycholoog Lorenza Colzato niet te openbaren. Ook is het volgens rector Hester Bijl niet mogelijk om alle publicaties van Colzato te onderzoeken.

DOOR VINCENT BONGERS EN MARK REID

Het college van bestuur besloot om de vijftien artikelen waarin fraude door de Leidse psycholoog Lorenza Colzato is aangetoond geanonimiseerd te publiceren. Bij een eerder onderzoek naar Colzato werden de titels van twee fraude-artikelen wel genoemd.

Zowel leden van de Leidse Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI), het bestuur van Sociale Wetenschappen en de experts die onderzoek deden naar de fraude van sociaal-psycholoog Diederik Stapel zijn tegen het weglakken van de namen van co-auteurs en de titels van de publicaties. Zij benadrukken dat de wetenschap alleen kan worden gezuiverd als de fraude openbaar wordt.

‘Het wel of niet geanonimiseerd publiceren is een lastige afweging geweest’, reageert rector Hester Bijl op de kritiek. ‘Er zijn voor- en tegenstanders. Door de auteurs wordt er ook verschillend over gedacht of je ongeanonimiseerde informatie op het internet moet slingeren, of daar zorgvuldiger mee om moet gaan.’ De balans sloeg door naar anoniem. ‘Het college heeft zich in het besluit naar de nationale gedragscode wetenschappelijke integriteit gevoegd’, aldus Bijl. ‘Die regels zijn er niet voor niks. We wilden voorkomen dat je mensen beschadigt waarvan niet vaststaat dat ze schuldig zijn aan het schenden van de wetenschappelijke integriteit.

‘Toen we bij het eerste onderzoek minder

strikt met anonimiteitsregels omgingen, en de naam van de beklagde meteen op straat lag, zijn we door het Landelijk Organen Wetenschappelijke Integriteit op de vingers getikt. Ook privacywetgeving gebiedt ons de CWI-uitspraken heel strikt te anonimiseren.’

Het is nu aan de tijdschriften om artikelen in te trekken, zegt Bijl. ‘We zitten daar bovenop.’ Wel stelt ze dat ‘we deze casus met elkaar evalueren en willen uitzoeken, ook samen met andere universiteiten, of er aanvullend retractiebeleid nodig is’. Een ander punt van kritiek die fraude-experts uitten, is dat niet alle artikelen van Colzato zijn onderzocht. ‘Het probleem is dat de ruwe data waar artikelen van de beklagde op zijn gebaseerd niet zijn terug te vinden’, zegt Bijl. ‘Dat is heel anders dan de zaak Stapel, waar data zijn gefingeerd. In deze zaak is sprake van het weglaten van data. Dan moet je echt de ruwe gegevens bestuderen. De CWI heeft een heleboel mensen benaderd om te kijken van welke artikelen er nog ruwe data zijn. Dat kon met de artikelen van de laatste jaren, maar het was enorm ingewikkeld en tijdrovend. We kunnen echt niet nog iets anders doen, al zouden we het willen. De gegevens zijn er gewoon niet.’

Het college neemt nu geen gerechtelijke stappen. ‘Na het eerste onderzoek is er aangifte gedaan bij de Inspectie Gezondheidszorg.’ Dat had betrekking op het illegaal bloed afnemen bij proefpersonen. ‘Omdat er nu data zijn weggelaten, hebben we besloten om geen aangifte te doen. Weglaten is toch iets anders dan gegevens fabriceren. De beklagde werkt nu ook bij de TU Dresden. Ik heb de rector van de TU over de kwestie gesproken. Ze zijn zich daar zeker goed van bewust dat er iets aan de hand is. Het college van bestuur daar moet zich beraden op wat er verder moet gebeuren. Dat is niet aan ons.’

Geen gebouw voor Leiden Law Park

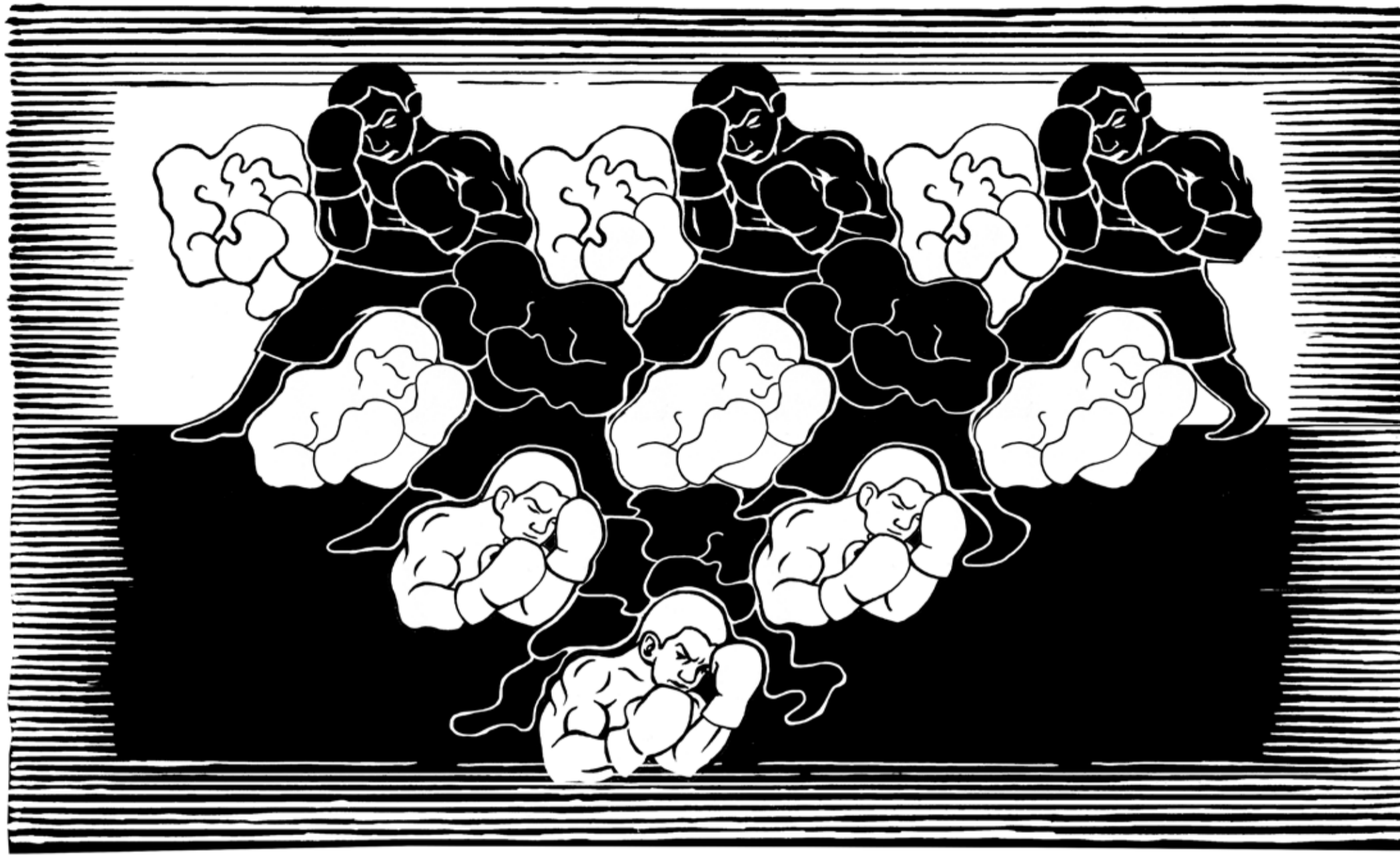
De Faculteit Rechten wil een ‘binnenstedelijke campus’ die is gericht op ethiek en technologie. Maar dit zogeheten Leiden Law Park komt niet zoals beoogd in het museum pand aan de Raamsteeg en moet het voorlopig doen zonder gebouw.

DOOR VINCENT BONGERS

‘Nieuwe technologie zorgt voor nieuwe vragen’, zei decaan Joanne van der Leun maandag tijdens de faculteitsraad. ‘Dan gaat het ook om juridische kwesties.’ De faculteit wil met dit Leiden Law Park intensief samenwerken met geneeskunde en het Bio Science Park. ‘We vinden elkaar nog te weinig op het gebied van gezondheid.’ In genterapie spelen bijvoorbeeld allerlei juridische vragen. Het rechtenbestuur had ook al een gebouw op het oog: het pand waar vroeger het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie zat, het huidige Naturalis. Dit gebouw aan de Raamsteeg dient nu als depot. ‘Dat is tegenover het KOG, met daartussenin het Van der Werfpark’, zei Van der

Leun. ‘Het gebouw zou een heel mooie plek zijn, een hub recht tegenover de faculteit. Het depot is echter niet beschikbaar. Dit pand is van het Rijksvastgoedbedrijf en dat wil het voorlopig niet ter beschikking stellen.’ Dat betekent niet dat de plannen voor het Leiden Law Park geschrapt worden. ‘Er is veel animo en draagvlak voor dit project.’ Dat wordt volgens haar stap voor stap ontwikkeld. ‘We gaan niet al te groot beginnen.’

De plannen voor de campus kwamen in 2019 aan het licht. Toen lag de universiteit nog in de clinch met de bewoners van het Doelencomplex, dat moest wijken voor de nieuwe Humanities Campus. Het idee voor verdere universitaire uitbreiding viel dan ook niet bij iedereen erg goed. ‘Tijdens de toestand rond de Humanities Campus, maar ook rond het gesprek rond de Raamsteeg kwam de vraag wel op bij Leidenaren: “Wat hebben wij hieraan?” Dat is natuurlijk een heel terechte vraag. Een cruciaal onderdeel is de verbinding met burgers. We moeten hen bij de campus betrekken, met publiekslezingen en citizen science.’

‘Stop met willekeur en nepotisme’

Naar aanleiding van de sociale onveiligheid die leidde tot de implosie van het Mathematisch Instituut liet het bestuur een extern onderzoek uitvoeren. Een ombudsman had veel onnodig leed kunnen voorkomen, schrijven de rapporteurs.

DOOR SUSAN WICHGERS EN MARK REID
ILLUSTRATIE SILAS

Een onderzoek naar fraude met evaluatieformulieren in 2019 groeide uit tot spijltzwam binnen het Mathematisch Instituut van de Leidse universiteit. Uiteindelijk leidden bestuurlijk falen, verdeeldheid en een onveilige sfeer ertoe dat er meerdere statistici bij het instituut vertrokken, wat Mare vorig jaar in een uitgebreide reconstructie beschreef.

Het faculteitsbestuur heeft daarom samen met het managementteam van het MI een onderzoek laten uitvoeren door een extern bureau, dat interviews hield met (oud-)medewerkers van het instituut. De uitkomsten en aanbevelingen zijn inmiddels intern gepresenteerd. De onderzoekers adviseerden onder meer het loopbaanbeleid te verbeteren ‘zodat er geen ruimte is voor willekeur of nepotisme’. Ook bestrijden ze het beeld dat diversiteit automatisch leidt tot inclusiviteit, en vragen ze zich af ‘of een universitaire of facultaire ombudsman niet veel onnodig leed had kunnen besparen’. Het bestuur wil niet het gehele rapport openbaar maken, maar enkel de aanbevelingen, en was bereid die mondeling toe te lichten. Volgens interim-wetenschappelijk directeur Frans de Haas is de belangrijkste uitkomst dat er niet één oorzaak is van de sociale onveiligheid, maar ‘een kluis van verschillende kwesties’.

‘Een van de deugden is dat de onderzoekers erin geslaagd zijn om dat aardig uit elkaar te trekken. Maar dat betekent ook dat je niet klaar bent als je één ding verandert. We hebben een waslijst aan aanbevelingen en daarmee hebben we een routekaart opgezet. De belangrijkste factor van de sociale onveiligheid was het loopbaanbeleid. Het was onduidelijk wanneer je bevorderd werd of een vaste aanstelling kreeg. Dat werd door een kleine groep mensen beslist en de criteria waren niet helder.’

Een ‘overlegteam met vertegenwoordigers van de secties die meepraten over zaken die personeel aangaan’ moet daar nu verandering in brengen. ‘Wat we ook gaan doen is het vijandbeeld bestrijden dat er binnen het instituut heerst van het faculteitsbestuur. Dat helpt niemand.’ Daarnaast is er een cultuurverandering nodig, zegt De Haas. ‘Als er dingen aan de hand zijn, hoe bespreek je dat dan? Een deel van de oplossing is om daarvoor een structuur neer te zetten, en om ervoor te zorgen dat er in het managementteam mensen zitten die niet geassocieerd worden met twisten in het verleden, zodat we een nieuwe start kunnen maken.’

‘We willen ophouden met discussiëren over wie wat wanneer deed. Dat heeft het instituut twee jaar in z’n greep gehouden. Vooruitkijken kunnen we het beste doen met een team waarvan niemand verdacht wordt een kant te verdedigen.’ Een aantal medewerkers voelt zich zo gekwetst, stellen de onderzoekers, dat het raadzaam is om voor hen coaching in te schakelen. ‘Daar hebben we een pakket voor’, zegt De Haas. ‘Ze kunnen zich melden, ook anoniem.’

Of er arbeidsrechtelijke gevolgen zijn voor bepaalde betrokken medewerkers, is nog onduidelijk, zegt hij. ‘Ik kan niet ingaan op wat er wel en niet mee individuele medewerkers gebeurt. Maar daar wordt natuurlijk naar gekeken. Een deel van de mensen die hier een rol in heeft gespeeld werkt er niet meer, maar het is zeker zo dat daar nog vragen te stellen zijn.’ Over een half jaar wil het faculteitsbestuur en het managementteam evalueren of de cultuurverandering op gang gekomen is.

‘We willen ophouden met discussiëren over wie wat wanneer deed.’

We zijn weer terug bij af: de gestoorde moet weggestopt

We gaan even terug in de tijd naar het jaar 1964. Na het overlijden van John F. Kennedy was vicepresident Lyndon B. Johnson in een vliegtuig aangesteld als opvolger en kwamen er nieuwe verkiezingen aan. Turbulente tijden, waar in een relatief kort tijdsbestek JFK, Robert F. Kennedy en Martin Luther King werden vermoord, de wereld op de rand van een nucleaire oorlog stond en er vijfhonderdduizend Amerikaanse soldaten gestationeerd waren in Vietnam.

Het was ook een periode waarin er een nieuwe precedent werd geschapen voor psychiaters die publiekelijk prominente figuren gingen diagnosticeren. Niet ver voor de verkiezingen van 1964 kopte het blad *Fact*: ‘1,189 Psychiatrists say Goldwater is psychologically unfit to be president!’ Voor de uitslag maakte het niet veel uit. Lyndon Johnson won met het leeuwendeel van de stemmen en de hoogste *popular vote* sinds 1820. Het gemiddeld gelezen blad had daar waarschijnlijk weinig tot niets aan bijgedragen. Niet veel later sleepte Goldwater *Fact* voor de rechter op de grond van laster. Hij won.

De Amerikaanse Vereniging voor Psychiaters ging niet veel later bij zichzelf te rade: hoe ver kan een psychiater gaan in het openbaar diagnosticeren van publieke figuren, zoals politici? Helemaal met de opkomst van de televisie als voornaamste informatiebron (opeens werden vreemde trekjes van presidentskandidaten zichtbaar), de opkomst van de psychiatrie en de medicalisering van de ‘geest’ werd dit een prangende vraag. Zo ontstond de *Goldwater rule*: het is onethisch voor psychiaters om publiek figuren te diagnosticeren die zij niet persoonlijk hebben onderzocht en van wie zij geen toestemming hebben gekregen om hun mentale gezondheid ter discussie te stellen. Hoewel dit het precedent schiep voor veel psychiaters, blijft de discussie erover gaande en is de regel bijvoorbeeld ten tijde van Donald Trump gebroken. Belangrijk noot hierbij: de regel geldt niet voor ons, leunstoel-psychologen. Voor leken is het niet onethisch om een ‘diagnose’ van een publiek persoon te stellen. Is

Het probleem is niet het labelen van mensen om hun opinies, maar de terugkeer van het fenomeen ‘de gestoorde’

dat problematisch? Niet als we lieden uit de politiek de populair-culturele variant van narcisme toeschrijven: ijdeltuiterij, zelfingenomenheid of egoïsme. Die definitie verschilt namelijk wezenlijk van het psychiatrische begrip van narcisme.

Met de geboorte van het fenomeen ‘wappie’ moet de discussie weer worden afgestoft. Wappie was vorig jaar het woord van het jaar. Het werd veelvuldig in de media en zelfs in de Tweede Kamer gebruikt. Het probleem zit niet zozeer in het labelen van mensen om hun opinies, sommige meningen zijn nu eenmaal gewoon verachtelijk en verdienen een labeltje om de smerigheid ervan te onderschrijven, maar wél dat het de terugkeer is van het fenomeen ‘de

gestoorde’. Terug van weggeweest, want die term was vóór de opkomst van de geestelijke medicalisering genoeg reden om iemand weg te stoppen in het Dolhuis om er nooit meer naar om te kijken.

Ik ben niet tegen het wegzetten van mensen om hun meningen (politiek is strijd immers), maar vind wel dat het bezigen van een gemedicaliseerde term problematisch is.

In het Dolhuis zaten er met mij helemaal geen mensen met verachtelijke of neofascistische meningen. Je hoeft ook helemaal niet ‘geestelijk minder’ te zijn om te radicaliseren. Daarmee besmet je zowel mensen die geestelijk lijden en de psychiatrie als wetenschappelijk gebied, én je corrumpert psychiatrische categorieën door er een politieke lading aan toe te voegen. Je punt wordt er niet beter door.

OLAF LEEUWIS is student International Relations en haalt op deze plek herinneringen op aan zijn tijd in ‘het Dolhuis’

Universiteiten bevroren samenwerking met Rusland

Universiteiten van Nederland (voorheen vsnu) bevroren alle samenwerkingen met instellingen uit Rusland en Belarus vanwege de oorlog in Oekraïne. Effectief betekenen de maatregelen een algehele boycot op Russische wetenschap.

DOOR MARK REID

Zo is afgekondigd dat er geen uitwisseling meer mag plaatsvinden van onderzoeksgegevens en dat alle financiële transacties stil komen te liggen. Ook worden Russische en Belarussische wetenschappers uitgesloten van deelname aan wetenschappelijke evenementen zoals congressen, en mogen ze geen zitting meer nemen in verschillende commissies.

Eerder besloot de Europese Commissie om Rusland uit te sluiten van het Horizon Europe-onderzoeksprogramma en schortte CERN de waarnemerstatus van Rusland op.

Universiteiten van Nederland benadrukt wel dat studenten en onderzoekers uit Rusland en Belarus die op dit moment in Nederland zijn zo goed mogelijk moeten worden ondersteund en in Nederland kunnen blijven wonen en werken als ze dat willen. Voor studenten uit Oekraïne, Rusland en Belarus heeft het Leids Universiteits Fonds (LUF) een speciaal noodfonds in het leven geroepen. Studenten uit Oekraïne, Rusland en Belarus die door de oorlog in financiële problemen komen omdat hun bankrekening niet meer toegankelijk is kunnen aanspraak maken op het fonds om te helpen bij acute financiële problemen.

Om het noodfonds te spekken is het LUF een crowdfundingactie begonnen.

'Wij voelen een verantwoordelijkheid jegens alle getroffen studenten, ongeacht hun herkomst of nationaliteit', zegt LUF-directeur Lilian Visscher tegen de universiteit. 'Studenten uit Oekraïne en Rusland die studeren aan de Universiteit Leiden kunnen rekenen op onze steun. Doneer en help deze studenten die ook slachtoffer zijn van deze verschrikkelijke oorlog.'

De universiteit meldt dat er op dit moment 35 Oekraïense en 80 Russische studenten studeren in Leiden. De universiteit overweegt nog of de automatische incasso van collegegeld voor Russische en Oekraïense studenten wordt opgeschort. De eerstvolgende incasso zal eind april plaatsvinden. Studenten die hulp zoeken kunnen zich wenden tot de Student Support Services. Medewerkers kunnen terecht bij het Service Centre International Staff.

Symposium over Oekraïne

Op zaterdag 12 maart van 13.30 uur tot 18 uur organiseert studentenvereniging Minerva een groot symposium in de Hooglandse Kerk over de oorlog in Oekraïne.

Naast verschillende sprekers die hun licht werpen op de huidige situatie in het land, is er muziek en ruimte voor discussie. Een ander belangrijk doel van de middag is om zo veel mogelijk geld op te halen voor de Oekraïense bevolking.

Sprekers zijn onder meer diplomaat Robert Serry, voormalig Secretaris-Generaal van de NAVO Jaap de Hoop Scheffer en media-expert Floris Akkerman. De Oekraïense student Daniella Yampolska, die in Leiden internationale betrekkingen studeert, zal een persoonlijk verhaal vertellen. De moderator van het symposium is Jean-Pierre Kempeneers, ambassadeur en Nationaal Coördinator International Positions bij Buitenlandse Zaken.

Het symposium is toegankelijk voor iedereen na registratie via <https://www.aanmelder.nl/132429/subscribe>

Ik was nog nooit zo bang

De Oekraïense jurist Veronika Yefremova moet toezien hoe haar familie en vrienden worden gebombardeerd.

DOOR OSCAR VAN PUTTEN
FOTO ANP

'Ik werd gebeld door een vriendin uit Kyiv toen de Russen aanvielen', vertelt de Oekraïense rechtenpromovenda Veronika Yefremova (25). 'Ik hoorde het luchtalarm op de achtergrond. Dat telefoongesprek ga ik nooit vergeten. Sindsdien schrik van alarmen, ambulances of laagvliegende vliegtuigen. Dan realiseer ik me: daar hebben ze er constant mee te maken.'

Niet een, maar twee blauw-gele spelden draagt Yefremova: ze is trots op haar afkomst. Zij woont al veertien jaar in het buitenland, waarvan tien in Nederland, en ook haar ouders zijn geëmigreerd. De band met haar geboorteland is ze echter nooit kwijtgeraakt, waar veel van haar vrienden en familieleden nu onder de oorlog lijden.

Een maand geleden was ze nog in Kyiv. Toen was alles nog normaal, alle restaurants en winkels waren open. We waren gewend aan de Russische dreiging: we voeren al acht jaar oorlog, sinds de annexatie van de Krim in 2014.' De invasie zelf komt dus niet als

een verrassing. 'Ik wist: de dag is eindelijk gekomen. Iedereen wist dat een invasie eraan kwam. Maar dat het zo heftig was, dat was een shock.'

Yefremova kreeg van jongs af aan die politieke spanning mee. 'In 2004, tijdens de Oranjerevolutie, snapte ik waarom we in opstand kwamen: we vonden als volk onze tradities en vrijheid belangrijk, en onze band met de EU. Dat bleef achterin mijn hoofd zitten.'

'Mijn familie en vrienden in Oekraïne brengen veel tijd door in schuilkelders. Soms zitten ze zonder elektriciteit of stromend water. Sommige zijn naar het front om mee te vechten, andere koken voor het leger of maken spullen voor ze. Ik bel ze een paar keer per dag om te checken hoe het gaat. Ze sturen ook berichten nadat ze zijn aangevallen, zodat wij weten dat ze oké zijn.'

Haar Oekraïense vrienden wonen verspreid over het land. 'In het westen proberen mensen weer het leven op te pakken. Een vriend heeft een restaurant in Lviv. Hij wil weer opengaan, maar de situatie is heel penibel. Als het luchtalarm afgaat, moet iedereen meteen schuilen. En dat gebeurt een paar keer per dag. De Russen vliegen rond met vliegtuigen en drones om iedereen bang te maken. Mensen raken daar mentaal uitgeput van.'

Daar hebben ze het nog relatief goed. 'In Kharkiv durven mensen niet naar buiten te gaan. Mensen worden gewoon op straat aangevallen en vermoord.'

'Ik ben nog nooit zo bang geweest. Deze gebeurtenissen komen voor in geschiedenisboeken, en nu maak je ze opeens zelf mee. Hier in Nederland gaat het leven gewoon door. Dat voelt echt sur-

realistisch. Soms functioneer ik prima, maar ik ben vaak gefrustreerd, boos of verdrietig. Ik heb al een paar zenuwzinkingen gehad. Ik begin langzaam te verwerken wat er nu gebeurt en weet dat dit nog heel lang gaat duren.'

Ook haar vriendschappen staan onder druk. 'Ik heb Russische vrienden, en wij zitten nu in een onzekere situatie. We hebben er veel over gepraat, ook voor de invasie. We zijn allemaal tegen Poetin, maar toch voel ik een onderliggende spanning. Een goede vriendin schaamt zich en voelt zich schuldig, ook al weet zij dat ik haar niets verwijt.'

Gelukkig krijgt ze veel steun. 'Mensen die ik jarenlang niet heb gesproken, nemen contact met me op en zijn oprecht bezorgd. Vrienden en collega's koken voor me of gaan met me koffiedrinken.'

Ze is ook blij met alle acties om de Oekraïense bevolking te steunen, al is ze bang dat die steun tijdelijk is. 'Na een paar maanden zijn mensen gewend aan het nieuws. Ik hoop dat ze ons blijven steunen. En dat Europese landen hun sancties blijven hooghouden.'

Gelukkig zijn de Oekraïeners ook solidair met elkaar. 'We ervaren allemaal hetzelfde. Zelensky zei het in een toespraak: "Oekraïeners zeggen niet langer 'goedemorgen' of 'goedemiddag'. Als je nu iemand vraagt 'hoe gaat het?', antwoordt die: "Net als elke andere Oekraïener." Iedereen is verdrietig. We proberen door te gaan met ons leven; dit weegt zwaar, maar we zijn als natie enorm verenigd, zowel binnen als buiten het land.'

Ook de gewone Russen lijden door deze oorlog

Met argwaan keek de Russische promovenda Elina Zorina jarenlang hoe haar land afgleed naar een autoritair regime. Zoals veel kritische Russen is zij naar het buitenland verhuisd. 'Het voelt alsof een deel van je ziel wordt weggesneden.'

DOOR OSCAR VAN PUTTEN

'Rusland is nooit een vrij land geweest', verzucht Elina Zorina (26), promovenda aan het Institute for Political Science. 'Alleen in de jaren 90 was dat zo; toen was er een grote economische recessie en veel armoede. Poetin gebruikt dat om zijn eigen macht te rechtvaardigen: we willen toch niet terug naar dat tijdperk? Wat hij doet is veel erger: hij brengt ons terug naar de jaren 30.'

In 2014, toen Rusland de Krim annexeerde, besloot ze dat ze wilde emigreren. 'Ik houd enorm van mijn eigen stad en van de Russische cultuur, maar er is zo'n ongelofelijke repressie. Ik wil daar niet mijn kinderen opvoeden. Het land heeft niets weg van een democratie. Er is geen eerlijke rechtspraak. Politiegeweld is niet ongewoon. Journalisten, activisten en ngo's kunnen niet onafhankelijk werken omdat ze als buitenlandse agent of ongenenste organisatie worden bestempeld, en worden verboden. Politieke tegenstanders worden tot extremisten verklaard, gevangengezet, gemarteld of vermoord.'

De oorlog heeft alles verergerd. 'Er zijn bijna geen onafhankelijke media meer. Facebook en Twitter zijn geblokkeerd. Zelfs privé-communicatie zoals chatapps vertrouwen we niet meer.'

Haar ouders proberen nu ook te emigreren. 'Dat stond gepland voor juni, maar doordat het steeds lastiger wordt, gaan ze deze maand al. Dat was geen makkelijke keuze voor ze. Ze doen de deur achter zich dicht en weten niet of ze ooit terugkeren. Ze moeten ook hun hond achterlaten. Dat kun je niet vergelijken met wat er nu in Oekraïne gebeurt, maar dat

blijft traumatisch.'

De oorlog hakt er ook bij haar hard in. 'Het voelde alsof een deel van je ziel weggesneden werd. Mijn tante woonde in Odessa en is via Moldavië naar Roemenië gevlucht. Mijn neven zijn achtergebleven, omdat ze als jonge mannen niet het land uit mogen. Ze zijn bang dat ze worden gebombardeerd. Dat is echt hartverscheurend.'

De strijd zet ook de familieband onder druk. 'Ik doe heel veel moeite om te bemiddelen tussen mijn Russische en Oekraïense familie. Wij haten Poetin evenveel als mijn tante uit Oekraïne. We zijn ontzettend hecht, maar zelfs wij worden uit elkaar getrokken. Het is nog veel erger voor families die niet op goede voet stonden.'

Ze vrees voor de Russen die niet kunnen vluchten. 'Het is naïef om te denken dat sancties de oorlog zullen stoppen. Iedereen die aan de macht is, heeft genoeg geld om die klappen op te vangen. Maar het gewone volk lijdt er enorm onder. Rusland is al geen rijk land, en veel mensen zullen in armoede belanden, zonder toegang tot voedsel of medicijnen.'

'Niet iedereen die in Rusland blijft, staat achter de oorlog', benadrukt ze. 'Maar niet iedereen durft te protesteren. In de afgelopen twee weken zijn er 13 duizend demonstranten opgepakt.' Ook in Nederland gaat Zorina geregeld naar demonstraties tegen Poetin. Of dat voor verandering gaat zorgen, betwijfelt ze. 'Het is een dictatuur waar de machthebbers al het geld en alle wapens hebben. Die worden echt niet omvergoorpen.'

LAMME LEIDSE MEMES

Zij zijn het eens: stop de oorlog

De Oekraïense natuurkundige Yevheniia Cheipesh en haar Russische collega Vadim Cheianov zijn allebei in shock. 'Dit gaat om vrede in Europa.'

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO TACO VAN DER EB

De Oekraïense promovenda theoretische natuurkunde Yevheniia Cheipesh (27) zucht. 'Het is zwaar. Ik weet niet wat ik erover moet zeggen. Dat vrienden en familie in gevaar zijn, geeft me continu een gevoel van stress', vertelt Cheipesh.

Met een vriend in Kyiv die aan een begin van de invasie een foto stuurde van een kogelgat in de muur verloor ze het contact. 'Het is hem uiteindelijk gelukt om te ontsnappen, maar hij had geluk. Zijn burens zijn bij een explosie omgekomen.' Haar eigen familie is na enkele omzwervingen inmiddels weer 'min of meer veilig'.

In het Oortgebouw loopt ze de kamer in van haar Brits-Russische collega Vadim Cheianov (48). De twee fysici zijn in shock door de oorlog. 'Het is verschrikkelijk wat er gebeurt', zegt Cheianov. 'Ik ben bevriend met veel Oekraïners en werk nauw met ze samen.'

Hij vertrok in 1995 uit Rusland maar heeft nog sterke banden met zijn geboorteland. 'Mijn vrouw is Russisch en mijn familie woont in Sint-Petersburg, de stad waar ik ben opgegroeid... en waar onze dictator Vladimir Poetin vandaan komt.'

De universitair hoofddocent natuurkunde is altijd kritisch op Poetin geweest. 'In 2003 was het al duidelijk dat het helemaal niet de goede kant op ging met hem. Maar ik had toen niet durven voorspellen dat hij de grootste Europese oorlog sinds 1939 zou beginnen. Ik denk dat de meerderheid van de Russische bevolking daar tegen is. Maar het probleem is dat veel Russen niet weten dat ze een oorlog in Oekraïne voeren. En wie het wel weet, probeert het land te verlaten.'

Ook militairen en politieagenten wisten vaak niet wat Poetins plannen waren. 'Een van mijn familieleden heeft een kennis die bij de politie werkt. Zijn eenheid zou op oefening gaan. Vlak voor vertrek zei zijn vrouw tegen hem dat er iets naars stond te gebeuren. Hij meldde zich ziek. De agenten bleken naar Oekraïne te zijn gestuurd.'

Op heel veel plekken in Oekraïne is acuut hulp nodig, zegt Cheipesh. 'In veel steden is de situatie rampzalig. Er is een tekort aan water, de straat op gaan is te gevaarlijk. Vooral voor ouders met pasgeboren baby's is dat heel precair. Ik ben het contact verloren met iemand in Volnovakha, een stad in de regio Donetsk. Ze had nog maar voor een paar dagen water.' Ze is full time bezig met hulp bieden. 'Daardoor voel je je minder slecht. Via de site helpukraïne.win.org kan iedereen bijdragen. We verzamelen en leveren medicijnen en hebben vooral tourniquets nodig, om bloedingen te stoppen. Ook helpen we mensen bij het vluchten en proberen we

ze zo goed mogelijk op te vangen op verschillende plekken in Europa. Ik bied zelf onderdak aan Mykola Semenyakin die in Moskou promoveerde en naar Nederland is gekomen.'

'Ondanks de moeilijke tijden gaat het best goed met mij', zegt Semenyakin (26). 'Op de dag dat de oorlog begon, ben ik gevlucht. Ik probeer in contact te blijven met Russische vrienden, want wil hen laten weten wat er speelt. Ze zijn tegen de oorlog, maar het is lastig om daar wat aan te doen. Het is gevaarlijk om je te verzetten. Toch is er veel te veel passiviteit.'

'Het Russische volk kan ons helpen', zegt Cheipesh. 'Zij zitten in een informatievacuüm.' Een vriend van haar is bezig met een nieuwssite. 'We proberen ze zo goed mogelijk te informeren. Het is uiteraard gevaarlijk voor hen om te protesteren, maar sommigen doen dat wel.'

Semenyakin kent ook Russen die de oorlog steunen. 'Ik probeer in de gaten te houden wat Russen van de invasie vinden. De polarisatie in de maatschappij is extreem. Russen die eerst niet wisten wat moesten vinden, kiezen nu wel echt een kant.'

Onderdak bieden aan vluchtelingen is heel belangrijk, zegt Cheianov. 'Nederlandse universiteiten moeten meer werk maken van de opvang. Vraag geen collegegeld aan Oekraïense studenten en geef ze een kans om hierheen te komen en hun opleiding te vervolgen. We kunnen als instituut nu geen Oekraïense studenten aannemen omdat de universiteit het collegegeld niet wil schrappen. Dat is heel spijtig.'

Cheipesh: 'Ik probeer ook te regelen dat een gevluchte student in Leiden een bachelor computerwetenschappen kan volgen. De grootste barrière is geld.'

Ze heeft geen idee hoe deze oorlog kan eindigen. 'Onze troepen zijn niet sterk genoeg. We kunnen ons alleen verdedigen. Kyiv houdt, ondanks de humanitaire ramp die zich voltrekt, stand. Het is cruciaal dat de wereld niet toelaat dat Poetin deze oorlog voert. Hier moet snel een einde aan komen. Het gaat om vrede in heel Europa.'

'Het is moeilijk in te schatten hoe gevaarlijk Poetin is', zegt Cheianov. 'Een snelle invasie is mislukt. Het lijkt nu een langdurige strijd te worden. Dat is extreem duur en op termijn niet houdbaar als de geldkraan van het regime helemaal dichtgaat. Daarom moet Europa ook geen Russisch gas meer afnemen.'

Over de vredesbesprekingen tussen Rusland en Oekraïne zijn de twee natuurkundigen zeer sceptisch. 'Tijdens die onderhandelingen zijn veel Oekraïense burgers gebombardeerd', zegt Cheipesh.

'Kijk naar de Russische delegatie', zegt Cheianov. Leider Vladimir Medinsky, voormalig cultuurminister, ziet Europa als moreel inferieur en ten prooi zijn gevallen aan multiculturalisme. Hij behoort ook niet tot de directe trouwelingen van Poetin. 'Hij is een complete idioot. Je stuurt geen clown naar de onderhandelingstafel als je echt iets wil bereiken, dus dat is een slecht teken.'

Cheipesh: 'Hun eisen zijn onaanvaardbaar. Het lijkt me niet dat het Oekraïense volk daarmee instemt.'

'We kunnen nu geen Oekraïense studenten aannemen omdat de universiteit het collegegeld niet wil schrappen'

Verkiezingsdebat bij Minerva, 4 maart.

Allemaal willen ze Leiden leuker maken

De politieke partijen zijn opvallend eensgezind, zo blijkt uit een analyse van de programma's voor de gemeenteraadverkiezingen van aankomende woensdag. Mare zocht de verschillen én maakte een flowchart.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN EN MARK REID
FOTO TACO VAN DER EB

Lijsttrekker Julius Terpstra van het CDA heeft het tijdens zijn periode in de Tweede Kamer blijkbaar niet naar zijn zin gehad. 'Landelijk denk je misschien twee keer na om CDA te stemmen maar lokaal hoef je niet te twijfelen. Wij zijn echt anders', zo staat op de site van de lokale christendemocraten. 'Bij ons geen Kim Jung Hoekstra-praktijken. Die tegendraadsheid zie je weinig, bij de verkiezingen voor de Leidse gemeenteraad. Er zitten wel wat verschillen tussen de programma's, maar het is flink zoeken. Op het eerste gezicht is iedereen het met elkaar eens. Bij elke partij neemt de woningmarkt een prominente plek in, want blijkbaar wil niemand dat de achterban op straat komt te staan. Verder echoot het: duurzaamheid, groen, leefbaarheid, betaalbaarheid en veiligheid, aangevuld met buzzwords als 'samen' en 'trots', 'iedereen doet mee', belooft iedereen dat zij de partij zijn die Leiden nog beter/mooier/leuker/levendiger zullen maken.

Kortom, iedereen is voor goede dingen en tegen slechte dingen. Maar dan weet je nog steeds niet waarop je moet stemmen. Tussen de regels door staan er gelukkig een paar hete hangijzers, waarvan een aantal in het stroomschema op de volgende pagina's staat uitgelicht: gebouwhoogte, parkeerplekken en verkamering verdelen al jaren het Leidse politieke landschap.

Andere verschillen zijn minder groot. Zo goed als alle partijen willen Leiden klimaatneutraal maken. U mag kiezen of dat in 2045 of 2050 afgerond moet zijn. Uitzondering is de Partij voor de Dieren, die op 2030 mikt - over acht jaar dus.

Misschien komt het door de coronacrisis, maar na een jarenlange opmars van studentenstudio's hebben de partijen een gezamenlijke liefde voor de gemeenschappelijke ruimte gevonden. De fusie blijkt een grote verbindende factor tussen de partijen: iedereen is voor.

Collegepartijen GL, D66, PvdA lijken voor te sorteren op een nieuwe termijn samen besturen. Op wat gehussel met de gewenste percentages sociale huurwoningen (PvdA wil meer dan de huidige 33 procent, GL meer dan 40, D66 houdt het op 30) en hoe duur woningen voor starters moeten zijn, verschillen de programma's weinig. Toch hebben ze een paar 'eigen' standpunten: D66 wil een nieuw 'Geuzenpark' dat het Singelpark verbindt met buitenvijken, GroenLinks betere omstandigheden voor sekswerkers, en de PvdA subsidie voor mensen in slecht geïsoleerde huizen.

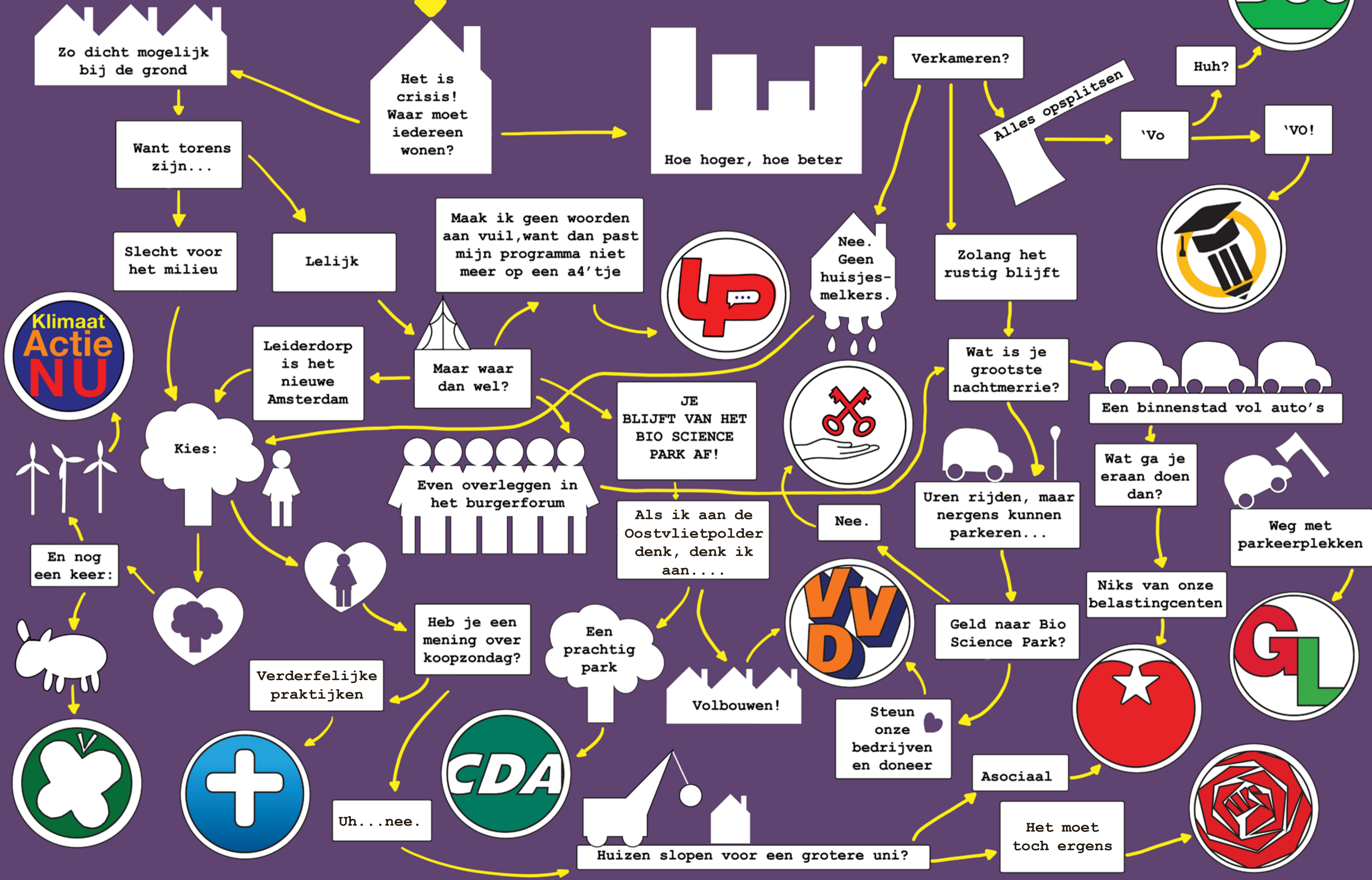
Aan de andere kant, in de huidige oppositie zijn de Christenunie en de SP uitgesproken over sociale kwesties zoals dakloosheid en schuldenproblematiek. De toon is wel heel anders: CU zet meer in op vrijwilligers en samenwerken, terwijl de socialisten uitgesproken kritisch zijn op het huidige college, het 'asociaal' noemen om wegen te bouwen terwijl er in de zorg wordt bezuinigd, en oproepen niet bang te zijn 'knellende regels te omzeilen' om dakloosheid te voorkomen. Verbloemen is een ding, verdraaien een ander. In hun ijver om bij de kiezer in de smaak te vallen vergeten partijen soms ook wat hun eigen standpunten waren. Zo is Partij Sleutelstad in het programma voorstander van een autoluwe binnenstad, maar is ze bij online stemhulp mijnstem.nl juist tegen het verminderen van het aantal parkeerplaatsen.

Ook D66 maakte een draai waar je een whiplash van krijgt: in de aanloop van de verkiezingen is de partij plotseling voor een soepeler verkameringsbeleid. Heeft dat iets te maken met nieuwkomer Studenten voor Leiden, die mogelijk studentkiesers van D66 weg zullen trekken? Deze verkiezingen hebben sowieso opvallend veel nieuwkomers, namelijk drie: Klimaatactie Nu (KAN), Leiden Participeert (LP) en Studenten voor Leiden (SVL).

De radicale ideeën van Klimaatactie Nu waren echt iets om naar uit te kijken. Jeroen Schrama, die afsplitste van de Partij voor de Dieren, pichtte vorig jaar onder andere een tweekindpolitiek, een vliegverbod boven Leiden en een vleesverkoopverbod. Helaas heeft de partij inmiddels hun eigen disclaimer opgevolgd: 'Onze standpunten zijn in beweging, die ontwikkelen zich, worden verder uitgewerkt of kunnen zelfs bij veranderende inzichten wijzigen.' Misschien zijn ze daar iets te ver in doorschoten, want hun huidige programma is haast milder dan dat van de andere 'groene' partijen. Leiden Participeert stipt in hun 'moderne, dunne programma' maar tien punten aan, waarvan punt een en punt acht eigenlijk hetzelfde zijn. Daar staat tegenover dat hun standpunten over huisvesting, betaalbaarheid, groen en veiligheid in 110 woorden staan samengevat op nummer twee, 'leefbaar leven'. De partij is wel duidelijk tegen het verdwijnen van parkeerplekken, maar verder weinig concreets, dus afwachten maar.

Nog steeds keuzestress? Sla om voor de flowchart >

START

Wiegand Bruss (links) en Stefan Ruiter (rechts).
asoms: halt, nu studenten-tamtam'

Het grote fusie-debat

Behalve huisgenoten zijn ze ook concurrenten: Mitchell Wiegand Bruss (svl) en Stefan Ruiter (CDA) strijden allebei om een zetel in de gemeenteraad, maar 'hebben afgesproken dat we thuis geen campagne voeren'. Voor *Mare* maakten ze een uitzondering, voor een debat tussen de bierkratten en pizzadozen.

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO TACO VAN DER EB

Op de deur van een studentenhuys in de Pelikaanstraat zijn twee gele stickers van de partij Studenten voor Leiden (svl) geplakt. Lijsttrekker en geschiedenisstudent Mitchell Wiegand Bruss (22) doet open. 'De trap is steil, dat is lastig als je dronken bent', zegt hij. Boven wacht huisgenoot, politicologistudent en concurrent Stefan Ruiter (23), nummer zes op de lijst van het Leidse CDA. Op de grond staan kratten bier. De stapel lege pizzadozen op een kast komt tot aan plafond. Aan de fusiemuren hangen behalve verkiezingsposters van de Duitse partij SPD en de Partij tegen de Burger ('Alleen samen krijgen we u eronder') ook naakte vrouwen. Ruiter: 'Ik als keurig conservatieve CDA'er heb dit niet op mijn geweten.' Wiegand Bruss: 'Ik krijg mijn huisgenoten niet zover om mannen op de muur te plakken.'

Het is een politiek huis. Medebewoner Bram Leferink op Reinink zit in de universiteitsraad voor studentenpartij ONS en liep stage bij de Tweede Kamerfractie van de vvd. 'We hebben allemaal een andere politieke kleur, maar we kunnen heel goed met elkaar overweg', zegt Wiegand Bruss. 'We hebben wel afgesproken dat we geen campagne in de fusie voeren.' Ruiter: 'Op huisavonden zeggen we soms: "Halt, nu alledaagse studenten-tamtam." Politiek is een grote hobby, maar er zijn ook andere dingen in het leven.' Wiegand Bruss: 'Anders worden we zo'n stel nerds die alleen over politiek praten. In campagnetijd is dat wel lastig. Mensen tikken me aan in de kroeg: "Ik zag je op Insta. Lekker bezig."

I. Identiteitspolitiek en verkamering

Ruiter: 'Ik sta voor de klassieke volkspartij die iedereen verbindt, en ben voorstander van een Leiden dat Jochem Myjer zo mooi omschrijft als de stad "waar corpsbal en glibbers versmelten". Wat svl doet is je reinste identiteitspolitiek. Het is mensen verbinden op basis van het behoren tot één groep, studenten.' Wiegand Bruss: 'Het is een retorische truc om ons weg te zetten als een groep die alleen voor onze eigen belangen opkomt. We hebben voor iedereen aandacht, maar leggen de nadruk op thema's die belangrijk zijn voor jongeren, net als de vvd dat doet voor ondernemers. Jongeren hebben politici nodig die hen begrijpen en dichtbij ze staan. Ze willen niet door dat hele hiërarchische partijsysteem heen om hun stem te laten horen.' Hij was zelf lid van D66. 'Maar daar werden jongeren steeds minder gehoord. Het verkameringsbeleid van D66 was de laatste druppel, en een van belangrijkste redenen om svl te beginnen. Stefan en ik hebben ook allebei het Verkameringsmanifest van 2019 ondertekend.' Ruiter: 'Ik was toen voorzitter van het CDA Leiden. De partij is ook altijd tegen het verkameringsbeleid geweest en nam onze stem heel serieus. Het schuurt aan alle kanten. Studenten die uit huis worden gezet, dat gebeurt gewoon.'

II. Nieuw versus oud

Wiegand Bruss: 'Ik zie in jullie programma voornamelijk, en dat moet je niet persoonlijk opvatten...'
Ruiter: 'Niets in dit gesprek vat ik persoonlijk op.'
Wiegand Bruss: '...een gebrek aan nieuwe ideeën. Wat gaat er veranderen als het CDA dertien zetels haalt? Niet veel. In ons programma staan wel originele plannen. Wij willen dat een studentenraad het stadsbestuur gaat adviseren. Onze taak als uitdager is ook om de andere partijen scherp te houden. We hebben zonder zetels al zoveel bereikt. Thema's als studentenwelzijn, bouwen en horeca worden nu bij elk debat besproken.'
Ruiter: 'Hoho, niet teveel eer naar je toetrekken. Wij hadden ook studenten in de programmacommissie zitten, maar óók ondernemers en inwoners van de Merenwijk.'
Wiegand Bruss: 'Daar luisteren wij ook naar. Wij hebben niet de wijsheid in pacht.'
Ruiter: 'Ik denk dat wat het CDA wil, haaks staat op wat het huidige college doet. Dat geeft namelijk veel te veel geld uit, de gemeentelijke lasten zijn erg hoog. We hameren op een solide financieel beleid. Dat staat opnieuw in ons programma ja, maar het is ook nog steeds niet opgelost.'
Wiegand Bruss: 'Ik word moedeloos van het wikken en wegen van het politieke midden. Als er bij een debat wordt gevraagd of er meer of minder evenementen in de binnenstad moeten komen, zeggen wij: het is absurd dat er op de Lammermarkt maar drie evenementen per jaar mogen zijn. Maar het CDA neemt dan geen stelling.'
Ruiter: 'De praktijk is vaak weerbarstig. Het is niet zwart-wit.'
Wiegand Bruss: 'Als je zo grijs bent, word je overschaduw door partijen die wel een mening hebben.'
Ruiter: 'Je kunt heel duidelijk het geluid van het midden verkondigen. Als je een helder verhaal en een goede visie hebt, hoeft dat niet kleurloos te zijn.'

III. Studentenwelzijn

Wiegand Bruss: 'Er moet veel meer met jongeren worden gepraat over wat zij nodig hebben. Onlangs vroeg de wethouder van D66 tijdens het vrouwen debat: "Wat moeten we doen om de sociale veiligheid te verbeteren?" Dat dat überhaupt nu pas gevraagd wordt, toont al aan dat het niet goed gaat.'
Ruiter: 'Een flink deel van de nieuwe studentenwoningen moet een fusie krijgen. Die heeft een belangrijke sociale functie. Als je samen zit te eten, heb je snel in de gaten dat het minder gaat met een huisgenoot. Dat gebeurt niet als iedereen alleen in zijn studio zijn avg'tje naar binnen zit te werken.'
Wiegand Bruss: 'Fijn dat het nu verteld wordt door veel partijen. Het was echter een student die dit op de politieke agenda heeft gezet, het was geen initiatief van een politieke partij. Praten met studenten werkt dus.'
Ruiter: 'Hieruit blijkt dus dat wij wel degelijk naar studenten luisteren. Zo slecht als Mitchell het schetst is het dus niet, althans niet bij mijn partij.'
Wiegand Bruss: 'Nu ga ik even de CDA'er spelen, en de nodige nuance aanbrengen. Het op grote schaal bouwen van huizen met fusie is niet haalbaar omdat het landelijk zo is geregeld dat het voor een projectontwikkelaar lucratiever is om per voordeur te bouwen dan per woon-unit. Hugo de Jonge, jouw minister van Wonen, moet dat gaan aanpakken.'

IV. De kloof

Wiegand Bruss: 'Het lijkt me geweldig om meer studenten in de raad te zien. We voeren twee campagnes. "Studenten ga stemmen" en vervolgens: "Stem op ons". Als ze hun bed uitkomen, kunnen we twee zetels halen. We hopen op vier, dan kun je echt verschil maken.'
Ruiter: 'We hebben nu drie zetels. Ik hoop van ganser harte dat we die behouden, maar dat zal een lastige opgave worden. Als ik de raad wil halen, moeten we wel heel hoge ogen gooien.'
Wiegand Bruss: 'Ik word tijdens de campagne best vaak "kutstudent" genoemd die "moet oprotten". De kloof tussen studenten en andere Leideners is niet zo gigantisch als in bijvoorbeeld Groningen, maar de afstand is groot. Het is een taak voor de studentengemeenschap om daar wat aan te doen. svl is er ook voor mensen die niet studeren. We spreken met wijkverenigingen. Van oudsher zien die studenten als een soort kwaad. Maar die bijeenkomsten waren ontzettend leuk. We zijn dichter tot elkaar gekomen.'
Ruiter: 'De kloof is er. Juist het CDA kan voor verbinding zorgen. Participatie van burgers is heel belangrijk en dat verloopt niet goed. Daar is nog een wereld te winnen.'

Geen grijze mannen in asgrijze pakken

Tijdens de campagne haalde het Leidse CDA het nieuws door op een bijzondere manier haar eigenheid te benadrukken. 'Bij het CDA zijn geen Kim Jung Hoekstra praktijken', aldus de campagnesite. 'Elke CDA-fractie besluit helemaal zelf over haar standpunten.' 'Dat is iets dat je met een flinke korrel zout moet nemen', zegt Stefan Ruiter. 'Zo'n flauw grapje moet kunnen. Daarmee laten we juist zien dat we niet allemaal grijze mannen in grijze domineespakken zijn. Het idee achter de opmerking is dat de kracht van de partij zit in de onafhankelijke lokale afdelingen.'

Een weinig besproken voordeel van online vergaderen is dat niemand je hoort vloeken. Of lachen, of kuchen, natuurlijk, maar het punt is dit: in het echte leven is een anonieme toehoorder op de publieke tribune, zoals bij een gemeenteraad of universiteitsraad, nooit anoniem. Bij faculteitsraden kijkt *Mare* toe en doet niet mee, maar soms draaien bestuurders hun hoofd even om naar de verslaggever op de tribune als ze een scherpe uitspraak hebben gedaan: 'Oei, komt dat erin?' De kunst is dan om je gezicht zo veel mogelijk in de plooi te houden (wat niet altijd lukt). Online is die pokerface niet nodig. Bekenten: hoewel niemand het hoorde, heeft *Mare* tijdens een recente online gemeenteraad keihard lopen vloeken. Wat gebeurde er? Het begon met wethouder Wonen en lijsttrekker van D66 Fleur Spijker, die aan *Mare* een interview gaf. Ze vertelde dat ze het verkameringsbeleid wilde versoepelen, omdat ze had gehoord dat studenten onterecht op straat komen te staan. 'Dat raakt mij echt', zei ze. Een normale D66'er die een stokpaardje wil verkondigen in verkiezingstijd is saai. Maar de wethouder die nota bene haar eigen beleid wil omgooien omdat studenten dakloos worden? Dat is een ander verhaal. Dat begreep ook het campagneteam die Spijker op een presenteerblaadje bij de redactie had aangeboden.

De gemeenteraad reageerde echter behoorlijk kritisch. De verdediging van Spijker is bijna het papier niet waard, maar hier gaan we. Als lijsttrekker had ze inderdaad gehoord dat studenten op straat kwamen te staan, maar als wethouder niet. De gesprekken met studenten had ze als lijsttrekker gevoerd. Dus: volgens Wethouder Fleur is alles onder controle, maar Lijsttrekker Fleur ziet genoeg reden om het beleid drastisch te veranderen. Bent u er nog?

Spijker gaf ook een tip over hoe je de twee Fleurs uit elkaar kunt halen: 'Je kan het duidelijk zien aan mijn speldje.' 'Misschien moet de lijsttrekker dan wat vaker in gesprek met de wethouder', suggereerde GroenLinks.

Kennelijk hebben wij ondanks dat waterdichte herkeningspunt de verkeerde Fleur geïnterviewd, want ook haar uitlatingen in *Mare* deed ze als lijsttrekker, hield ze stug vol. Hadden we dat maar geweten. Maar ja, ze had geen speldje op. Een hoogtepunt van dit toneelstuk was het antwoord van D66-raadslid Sander van Diepen op de vraag of *Mare* was gecontacteerd om dit 'recht te zetten'. Zijn antwoord was gelogen: 'Sterker nog, dat is gebeurd.' Toen is er even gevloekt. Niet alleen om de leugen zelf – het enige contact nadien was een berichtje van D66 dat ze zo blij waren met het stuk – maar omdat er niks valt recht te zetten.

Het gemak waarmee de boodschapper zonder onderbouwing de zwartepiet krijgt toegeschoven en een bestuurder duikt zodra ze met haar eigen woorden wordt geconfronteerd, is lelijk.

De duikende wethouder/lijsttrekker

Steeds vaker schofferende mails van studenten

Rechtenstudenten sturen steeds vaker agressieve en soms zelfs discriminerende berichten naar docenten. Het bestuur gaat actie ondernemen. 'Ik heb mails gezien die heel schokkend zijn.'

DOOR VINCENT BONGERS

'Als er dingen misgaan bij online tentamens, dan reageren studenten daar op per mail', zei personeelsraadslid Michiel van Emmerik, universitair hoofddocent staats- en bestuursrecht tijdens de faculteitsraadsvergadering. 'Daarin wordt vrij vaak op de persoon gespeeld. Soms gaat het zelfs om discriminerende uitlatingen. Die komen hard aan, vooral bij jonge docenten die dat nog niet gewend zijn.' De agressieve mails zijn voor medewerkers heel onprettig. 'Voor bepaalde studenten is het blijkbaar niet duidelijk hoe je je moet gedragen.' 'Heb je een voorbeeld van discriminerende uitspraken?', vroeg personeelsraadslid Gelijn Molier. 'Is dat dan een opmerking als: "Ik word beoordeeld door een witte man en dat is discriminatie?"'

'We zijn veel te lief en behandelen ze als koninkjes en prinsesjes'

Van Emmerik: 'Ik ga niets met name noemen.' Molier: 'Gaat het om uiterlijk?'

Van Emmerik: 'Ja, en om afkomst.'

'Afkomst- en genderdiscriminatie komen ook voor bij vak-evaluaties', zei decaan Joanne van der Leun. 'Dat weten we al heel lang. Michiel stipt een heel zorgelijk punt aan.'

'In het tutoraat van eerstejaars geven we aan hoe je feedback moet geven', vertelde Van der Leun. 'Maar dat moet veel meer gebeuren. Ook gaan we kijken of er meer nodig is.'

'Ik heb wel mailwisselingen gezien die heel schokkend zijn', reageerde bestuurslid Ton Liefaard. 'Ik ben daar erg van geschrokken.'

De tendens richting onheuse bejegening was er al. 'Maar lijkt door corona erger te zijn geworden', aldus Van der Leun.

'We willen deze tendens keren. Daar gaan we mee aan de slag. Er wordt gewerkt aan een gedragsprotocol. Als je het gesprek aangaat met studenten die zo iets doen, schrikken ze van wat ze hebben gemaild.'

Ook Van Emmerik vertelde dat het soms helpt om studenten die over de schreef zijn gegaan uit te nodigen voor een gesprek. 'In de hoop dat ze er dan van leren. Maar sommige gevallen zijn zo extreem, dat een gesprek geen optie is.'

Molier zag meer voor een strenge lijn tegen agressieve studenten. 'We zijn veel te lief, veel te aardig, en behandelen studenten als prinsesjes en koninkjes. Je moet ze inderdaad uitnodigen, diep in de ogen kijken en duidelijk zijn: "Dit accepteren wij niet. Als je dit doet krijg je een onvoldoende."'

'Zijn we nu al zover weggezakt dat we studenten moeten uitleggen hoe ze docenten moeten bejegenen?', wilde Volkert van der Gun van studentenpartij LSP weten. 'Ik denk dat een harde lijn nodig is. Dat is het enige wat werkt.'

'Daar ben ik op zich mee eens', reageerde Carlijn Raijmakers van studentenpartij ONS, die tutor is geweest van eerstejaars.

'Maar er zijn studenten die mij "juf" noemden. Het moet ze dus wel eerst verteld worden hoe je mensen dient aan te spreken en hoe je je moet gedragen.'

Wetenschappers moeten kunnen verdwalen

Al jaren hamert de Groningse scheikundige en Nobelprijswinnaar Ben Feringa op het belang van fundamenteel onderzoek. Maandag spreekt hij op het Gala van de Wetenschap. 'Om grenzen te verleggen moet je risico's nemen.'

DOOR OSCAR VAN PUTTEN
FOTO ANP

Jarenlang vroeg de Hongaarse biochemicus Katalin Karikó zich af of ze met mRNA ziektes zou kunnen behandelen of voorkomen. Bijna niemand had vertrouwen in haar onderzoek: ze kwam moeilijk aan financiering, en zelfs haar eigen collega's waren sceptisch over haar werk. Maar eigenwijs als ze was, zette ze door. Inmiddels staat haar onderzoek aan de basis van het coronavaccin.

'Dat laat zien hoe belangrijk fundamenteel onderzoek is', zegt de Groningse scheikundige en Nobelprijswinnaar Ben Feringa (70). 'Veel mensen zijn sceptisch dat mRNA-vaccins zo snel zijn ontwikkeld. Maar die technologie werd al sinds de jaren tachtig onderzocht. Toen had niemand daar vertrouwen in, maar één onderzoekster was eigenwijs genoeg om ermee door te gaan. Na 35 jaar hadden we de technologie om het vaccin in één jaar te ontwikkelen.'

Zelf wijdde Feringa zijn carrière aan zogeheten moleculaire motoren. Hij bouwde bestuurbare moleculen die onder invloed van licht kunnen draaien. Ook dat is een ontdekking die op eerste gezicht weinig nut lijkt te hebben, maar – net als het werk van Karikó – in de toekomst tot een revolutie binnen het vakgebied zou kunnen leiden. Hij won er in 2016 de Nobelprijs voor Scheikunde mee, samen met twee buitenlandse collega's. Maandag spreekt hij op het Gala van Wetenschap

en Samenleving over het belang van fundamentele wetenschap.

Waar kwam het idee voor een moleculaire motor vandaan?

'Met scheikunde kun je je eigen moleculaire wereld bouwen, dat heeft mij altijd enorm aangesproken. Ik had een ongelofelijk inspirerende docent voor natuur- en scheikunde op de middelbare school, meneer Op de Weegh. Hij deed experimenten en proefjes tijdens, maar ook ná de les. Die vond ik erg leuk. Dankzij hem ben ik in Groningen scheikunde gaan studeren.'

'Mijn mentor was professor Hans Wijnberg. Hij had in Amerika gewerkt aan een prestigieuze universiteit. We keken allemaal naar hem op. Op een gegeven moment had ik in het lab een eigen molecuul gemaakt. Volgens Wijnberg had niemand dat molecuul ooit eerder gemaakt, ook niet in Amerika. Het was een nutteloos molecuul, maar ik was zo trots.'

'Na mijn studie heb ik een paar jaar bij Shell gewerkt, daarna ben ik teruggekeerd naar Groningen. We wilden een molecuul ontwikkelen dat heen en weer kon gaan, als een schakelaar die we aan en uit konden zetten door er licht op te schijnen. Daarvoor moest een deel van het molecuul een halve draai om zijn as maken. Toen vroegen we ons af: wat als we die schakelaar door

latten draaien? Dat lukte ons, en zo kregen we een motor.'

Waarvoor wilden jullie die gebruiken?

'Dat wisten we nog niet. Het idee voor de schakelaar kwam voort uit een fundamenteel principe: we wilden synthetisch namaken wat in onze ogen gebeurt. Die moleculen kunnen onder invloed van licht heen en weer schakelen, open en dicht: aan en uit, eentjes en nulletjes. 'Dat konden we breder trekken. Alle levende organismen doen aan gecontroleerde bewegingen: denk aan mensen die lopen, of spieren die zich aanspannen. Dat komt door kleine motortjes in ons lichaam. De natuur heeft die gemaakt, en de vraag was: kunnen wij die beweging nabootsen?'

'Moleculen bewegen sowieso vanzelf op een heel willekeurige manier, het is ontzettend lastig om daar controle over te krijgen. Dat was een enorme uitdaging, vandaar dat het nooit eerder was gedaan. Maar dat is ons uiteindelijk gelukt. Pas daarna zijn we gaan kijken naar toepassingen.'

Hoe was het om de Nobelprijs te winnen?

'Dat is wel de droom van elke wetenschapper. Toen ik gebeld werd, kwam dat als een enorme verrassing. Dat bedenk je niet zomaar, het is fantastisch. En dat lukte mij aan de universiteit in

'Geef onderzoekers alle vrijheid om echte ontdekkingen te doen'

Gala van wetenschap en samenleving

Maandag vindt in de Stadsgehoorzaal het Gala van Wetenschap en Samenleving plaats. Veertien wetenschappers zullen daar een link leggen tussen hun eigen vakgebieden en de maatschappij. Naast Ben Feringa treden bekende figuren op als viroloog Marion Koopmans, voormalig minister Jet Bussemaker en Naturalis-directeur Koos Biesmeijer.

Gala van Wetenschap en Samenleving,
maandag 14 maart, 19:30,
Stadsgehoorzaal Leiden,
www.galavanwetenschapensamenleving.nl

groot risico. Dat is niet zo gek: als je je op bekend terrein begeeft, verdwaal je vaak. Je weet nog zo weinig, dat je vaak niet weet welke vragen je moet stellen. Maar wetenschappers moeten de gelegenheid krijgen om te verdwalen. Soms kom je doodlopende wegen tegen, maar soms kom je tot heel verrassende inzichten. Geef onderzoekers de vrijheid om echte ontdekkingen te doen.'

Hoe kijkt de samenleving tegen fundamenteel onderzoek aan?

'Die heeft er te weinig aandacht voor. Al jaren draag ik uit hoe belangrijk fundamenteel onderzoek is. Chemie is een grote industriële pijler: het speelt een rol bij recyclen, energieopslag, of het maken van producten die we in het dagelijks leven gebruiken. Nu we overstappen op een duurzame samenleving, moeten we eigenlijk een flink deel van die industrieën opnieuw uitvinden.'

'Het gaat niet alleen om nieuwe toepassingen, maar om een geheel nieuwe manier van denken. Natuurlijk moeten we bestaande uitvindingen ook blijven innoveren en verbeteren. Maar om die transitie voor elkaar te krijgen, moeten we onze grenzen verleggen.'

Helpt het dat de nieuwe minister van Onderwijs, Robbert Dijkgraaf, zelf een wetenschapper is?

'Dat is fantastisch. Hij begrijpt ons tenminste.'

Hoe kom je uiteindelijk tot een toepassing?

'De eerste stap is om je ontdekking af te bakemen en te kijken wat je ermee kan doen. Daar moet je veel fundamenteel onderzoek voor doen. Als je bijvoorbeeld een nieuw materiaal hebt ontdekt, moet je uitzoeken hoe je het kunt maken, of hoe sterk het is. Daarna kun je een product gaan ontwikkelen. Daarvoor heb je een heel innovatietraject nodig. Academici kunnen dat niet zelf; daarvoor moet je samenwerken met een bedrijf of een startup.'

Wat voor toepassingen hebben uw ideeën?

'We hebben er een paar bedacht: we kunnen moleculaire motoren verwerken in materialen die zichzelf kunnen repareren of schoonmaken. Maar we zouden ze ook kunnen gebruiken voor de zachte robotica. Dat zijn flexibele robots die veiliger en efficiënter met mensen kunnen omgaan. Voor die schakelaar hadden we gedacht aan informatie-opslag. Door meerdere schakelaars te gebruiken en allemaal aan en uit te zetten, zouden we allerlei gegevens kunnen opslaan. Die gebruiken eentjes en nulletjes, net als computers, maar zijn nog veel compacter. Bovendien werken we nu aan slimme geneesmiddelen, die je op commando met licht aan en uit kunt zetten.'

'Het duurt lang voordat er een toepassing is, soms decennia, maar die komt er wel. Een baby heeft even nodig om de eerste stappen te zetten, maar sommige kunnen twintig jaar later de honderd meter in tien seconden rennen.'

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofdredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid, m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers, s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Oscar van Putten (stagiair)
oscarvanputten@gmail.com

Medewerkers: Pim Bakx | Remco Breuker | Omar Ghalay |
Maia de Quay | Olaf Leeuwis

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023-571 47 45
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad>

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel
(vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van
der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Zoë van
Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse
Pot | Hermelijn Smits

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van €4,500 te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 8 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Twee leerlingen. *Nederlands, brugklas. *Nederlands, wiskunde, 2 vmbo basis. *Nederlands, brugklas anderstaligen. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@ovwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,- incl. btw voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

GEMEENTERAADS VERKIEZINGEN

14 - 15 - 16 MAART

- Stad van studenten met een levendig centrum & open verenigingen
- Betaalbare woningen, juist voor starters en studenten
- Een groene leefomgeving & een autoluwe binnenstad
- Een eerlijke aanpak van de klimaatcrisis
- Een gezonde stad met zorg voor elkaar

VOOR EEN GROEN, EERLIJK EN LEVENDIG LEIDEN
#SAMENMAKENWEHETVERSCHIL

@WeekbladMare

Planning Universitaire verkiezingen 2022

Van 9 tot en met 13 mei 2022 worden de universitaire verkiezingen gehouden. In die periode kun je online stemmen voor de studentengeleding én personeelsgeleding van de Universiteitsraad, de studentengeleding van alle Faculteitsraden en de studentenraad LUMC. Voor de personeelsgeleding van de Faculteit Governance & Global Affairs en de Dienstraad van het Bestuursbureau vinden tussentijdse verkiezingen plaats.

Van 5 tot en met 8 april kan je je als kandidaat opgeven om gekozen te kunnen worden.

Meer informatie is te vinden op www.universiteitleiden.nl/verkiezingen.

Tijdpad

4 april: Peildatum en vaststelling kiezersregisters.

Op deze dag wordt vastgesteld wie er mogen stemmen en wie zich kandidaat mogen stellen.

5 tot en met 8 april: Kandidaatstelling indienen.

Als je een functie in de medezeggenschap wilt vervullen, moet je je tussen 5 en 8 april 16.00 uur kandidaatstellen met een digitaal formulier bij het betreffende Stembureau.

Op deze dagen kun je het Stembureau ook vragen om te controleren of je op de juiste wijze geregistreerd staat voor de verkiezingen. Als je naam niet in het kiezersregister voorkomt, dan kun je het Stembureau verzoeken om het register te verbeteren. Het Stembureau neemt uiterlijk 22 april een besluit over dit verzoek. Ben je het niet eens met dit besluit? Dan kun je van 12 tot en met 19 april in beroep gaan.

11 april

Op 11 april besluit het stembureau of de kandidaatstellingen aan alle eisen voldoen. Ben je het niet eens met het besluit over de kandidaatstelling? Dan kun je op 12 tot en met 19 april in beroep gaan. Een speciale commissie doet dan zo spoedig mogelijk uitspraak.

Ook bestaat de mogelijkheid dat kandidaten de kans krijgen om op 12 en 13 april eventuele fouten op de kandidaatstelling te herstellen. Op 14 april neemt het stembureau daar dan een beslissing over. Van 19 tot en met 22 april kan je daar tegen in beroep gegaan.

9 tot en met 13 mei: Verkiezingen

Vanaf maandag 9 mei 7.00 uur tot vrijdag 13 mei 16.00 uur kun je online stemmen. Studenten en medewerkers ontvangen hiervoor een e-mail, maar kunnen ook direct via de verkiezingsapp hun stem uitbrengen 18 mei

17 mei

Op dinsdag 17 mei maakt de voorzitter van de Universiteitsraad de uitslag van de stemming bekend. Tegen de uitslag kan binnen vier dagen beroep worden ingediend.

Feitelijk correcte fantasie

Wat als Vincent van Gogh een kleinzoon had gehad? In een detectivereeks speculeert kunsthistoricus Antoon Erfteijer over onbeantwoorde vragen in de kunstgeschiedenis. 'Er zijn allerlei losse eindjes.'

DOOR OSCAR VAN PUTTEN
FOTO MARC DE HAAN

'Er blijft altijd een beetje mysterie bestaan', zegt de gepensioneerde kunsthistoricus Antoon Erfteijer over zijn vakgebied. 'Er zijn allerlei losse eindjes in de kunstgeschiedenis: we weten niet wat er precies is gebeurd of wat iets betekent. Daar stopt de wetenschap en begint de fantasie.' Dat vormt het uitgangspunt van de detectivereeks waarmee hij zich in 2018 is begonnen. In korte boekjes beschrijft hij de mysteries die de Leidse detective en kunsthistoricus Peter Hunter probeert op te lossen. Samen met zijn assistent Jos Niewindt, een duo à la Sherlock Holmes en Dr. Watson, verkennen zij onbeantwoorde vragen uit de kunstgeschiedenis. In het nieuwste boek *De kleinzoon van Vincent* krijgt Hunter bezoek van een hoogbejaarde man die beweert de rechtmatige eigenaar te zijn van de collectie van het Van Gogh Museum: hij zou namelijk de kleinzoon zijn van de beroemde schilder. 'Er zijn geruchten dat Van Gogh kinderen heeft gehad', licht de schrijver toe. 'In Brabant wonen een paar vermoedelijke nakomelingen. Maar zelfs met DNA-onderzoek kan er twijfel blijven bestaan en loopt het spoor dood. Dat zijn losse eindjes die je dan kunt uitwerken.' Maar, zegt hij. 'Het moet wel feitelijk correct blijven.' Vandaar dat het bureau in zijn Haarlemse huis bijna wordt bedolven onder zijn enorme boekenverzameling. Erfteijer studeerde van 1973 tot 1981 kunstgeschiedenis in Leiden en is zijn band met zijn studentenstad nooit kwijtgeraakt. 'Mijn kinderen zijn er ook op mijn dringende advies gaan studeren.' Na 33 jaar te hebben gewerkt als conservator in het Frans Hals Museum, werkt hij na zijn pensioen als Leids buitenpromovendus aan een proefschrift over de religieuze dimensie van landschapskunst in de Nederlandse romantiek. 'Mijn eerste detective, *Een halszaak in Haarlem*, was bedoeld als indirecte promotie van ons museum. We zaten in financiële moeilijkheden en kregen het voorstel om kunst te verkopen. Maar musea moeten kunst verzamelen en tonen, niet erin handelen. Een goede collectie maakt een stad voor iedereen aantrekkelijk. Als het Louvre de Mona Lisa zou verkopen, dan zou het aan-

tal bezoekers halveren. Dat wilde ik zeggen in het boek: koester wat waardevol is.' Over Van Gogh laat hij hoofdpersoon Hunter uitgebreide monologen houden. Zo leert de lezer: 'Die man had zich volledig kapotgewerkt, en dat in combinatie met de Franse hitte, zijn drankgebruik, zijn ziektes, slechte voeding... hij mocht wel blij zijn dat hij de 37 jaar überhaupt gehaald heeft.' Erfteijer: 'Van Gogh bleef hopen op erkenning, maar kreeg die pas na zijn dood. Hij was zijn tijd ver vooruit. Hij overdreef vormen en kleuren, en schilderde op een heel wilde manier. Maar dat sprak zijn tijdgenoten niet aan. Als hij ouder was geworden, had hij die roem nog kunnen meemaken.' Ook in de details weet hij historische feiten te verwerken, bijvoorbeeld als het duo het graf van Vincents moeder bezoekt. 'Weinig mensen weten dat zij begraven is aan de Groenesteeg in Leiden. Ze heeft al haar kinderen overleefd, dat moet een heel treurig leven zijn geweest.' De personages uit het boek verwijzen bovendien naar historische figuren: 'Rechercheur Kerssemakers is vernoemd naar een gelijknamige leerling van Van Gogh.' Hoe zit het met zijn eigen schilderijen? 'De talloze schilderijen die in zijn huis hangen zijn van hem of zijn gezin: een kanaal in Venetië, de Notre-Dame in Parijs of een hofje in Haarlem. 'Op reis nemen we altijd materiaal mee. Dan schilderijen we wat we tegenkomen. En ik ga vaak in de buurt op pad met een schildermaat van me.' In de gang hangen ook een abstracte kunstwerken, die hij soms verkoopt of exposeert. Op zijn werkkamer liggen tientallen schetsen opgestapeld, gesorteerd op onderwerp. Erfteijer pakt een stapel op en bladert erdoorheen. 'De laatste tijd schilder ik veel bomen', vertelt hij. 'Dat is vrij uitdagend. Ik word er wel beter in, maar ik kan me nog niet vergelijken met de grote schildermeesters.'

ANTOON ERFTEIJEER, *De Kleinzoon van Vincent*. Boekscout, €16,99

‘Ik maakte hier toch al mijn eigen koffie’

DOOR PIM BAKX
FOTO TACO VAN DER EB

Hoe ben je barista geworden bij flexwerkcafé I Scream Coffee?

‘Ik werk hier pas vanaf februari, maar studeer er sinds de tweede lockdown. Een vriend vroeg of ik langskwam en toen ben ik niet meer weggegaan. Toen de uni en alle cafés dicht moesten, werd gezegd: als de deuren open staan voor afhaalkoffie mogen jullie achter in de tent blijven studeren. Het werd zelfs zo dat ik mijn eigen koffie maakte en ook zelf afrekende. Ik werd een soort familieliefvriend.

‘We zaten eerst op de Haarlemmerstraat, daar hadden we prachtige grote ramen en kregen we veel winkelende

klanten. Nu zijn we naar de Nieuwstraat verhuisd. Rondom de Hooglandse kerk en de Burcht is het rustiger. Maar omdat we veel meer ruimte hebben, bieden we studie- of werkplekken aan die je een dag, week, maand of onbepaald kan huren. Als je er het geld niet voor hebt, kun je ook werken in onze concept-store in ruil voor een plek. Als student krijg je wel wat van je betaalde huurbedrag terug als tegoed voor koffie of gebak.’

Wat is dan het lekkerst?

‘De vegan boterkoek. De eigenaar houdt van experimenten. Mijn favoriete koffie

– en dat is de favoriet van velen – is een flat white met een mix van haver- en sojamelk. De theorie die daarachter zit: haver schuimt minder, maar smaakt beter dan soja. Door te mixen heb je het schuim en koffiegevoel van normale melk, maar de smaak van haver. Hoewel we er niet mee adverteren, merk je dat veel vaste klanten blijven vanwege de vegan opties.’

Jullie verzorgen ook lezingen toch?

‘Nu er meer mogelijkheden zijn willen we wat meer met de klanten gaan doen in plaats van alleen koffie aanbieden. Er komen veel mensen langs met kennis over bepaalde onderwerpen. Een goede vriend van mij is ethisch hacker, ik ben zelf al vier jaar psychologiestudent en heb daar ook heel veel verstand van. Die kennis willen we delen in de vorm van een soort mini-colleges. Maar we gaan ook een keramiekworkshop organiseren, babyshowers hosten en muzikanten uitnodigen om live te komen spelen in het weekend.

‘We hadden laatst het idee met het lekkere weer te gaan fietsen. We beginnen dan in de ochtend met een kopje koffie en maken ons klaar voor een lange tocht. Dan eindigen we weer bij I Scream Coffee voor een stuk vegan appeltaart. We willen de zaak zo net ietsje extra geven.’

COLUMN | OMAR GHALY

UB-Marathon is een fysieke en mentale uitputtingslag

Ik heb eerder op deze plek geschreven over de UB, dit gebouw gaat mij aan het hart. In deze oase van stilte en concentratie kan ik weer even tot mijzelf komen. Groot was mijn vreugde toen de maatregelen werden opgeheven. U, mijn trouwe lezer, mocht weer hossend en springend carnaval vieren, ik kon zonder te reserveren en zonder mondkapje weer die oude vertrouwde UB binnenwaggelen.

Met een groep vrienden heb ik een mooie traditie: de UB-Marathon. Niet te verwarren met de marathon van Ulaanbaatar die dezelfde afkorting hanteert. Het idee is simpel, doch geniaal in zijn eenvoud.

Je zit van 08:30 tot sluit in de UB. Je vertrekt niet. Het is een fysieke en mentale uitputtingslag.

De eerste hobbel is op tijd komen om het startschot mee te maken. Voor een groot deel van stude-

rend Leiden is half negen een schier onmogelijke tijd en ik ben bang dat wij daar geen uitzondering op vormen.

Na de eerste koffie is het zaak om zo snel mogelijk een lege tafel te claimen. Gelukkig helpt het vroege uur met het verzadigen van onze territoriale expansiedrift (*Putin, take notes!*). Helaas verschijnen er in de loop van de dag altijd types die blijkbaar de memo niet hebben gekregen en ons komen vergezellen op onze missie.

De rest van de dag is het ritme vrij voorspelbaar. We halen koffie, gaan rond de klok van één lunchen, halen meer koffie en daarna nog meer koffie. Inmiddels zijn wij getraind in de edele kunst van het epibreren. Voor de mensen die niet weten wat dat is, heb ik de bron der bronnen, Wikipedia, er even bijgepakt: ‘[Epibreren] is het verrichten van niet nader gespecificeerd werk dat heel voornaam lijkt, maar desondanks helemaal niets voorstelt.’

In mijn geval uit het epibreren zich vooral in het maken van lange wandelingen door de UB. Tijdens zo’n marathon loop ik een Nijmeegse vierdaagse in een tijdsbestek van vijftien uur. Ik ga naar

de wc, doe alsof ik wat moet printen of loop gewoon een rondje om de benen te strekken.

Als ik terugkom moet ik mezelf eerst opladen voor ik aan echt werken toekom. Ik speel dan een potje Oermens Gevecht of open Cookie Clicker. Nadat ik me heb opgeladen is het weer tijd voor koffie. Daarna ga ik weer naar de wc, doe alsof ik wat moet printen of loop gewoon een rondje.

Ad infinitum.

Een traditioneel heikel punt is altijd het diner. We mogen het UB-terrein alleen verlaten voor een Lipsius-lunch maar ondanks het rijke assortiment van broodjes in de geesteswetenschappelijke kantine, een onderwerp voor een heel andere column, is het geen plek voor avondeten. Zeker niet na een dag vol inspanningen.

Dat betekent dat we ons vaak genoodzaakt zien om iets te bestellen bij de lokale dönerzaak of pizza-boer. Ik heb alleen zo’n gevoel dat onze feestmaaltijd ons niet in dank wordt afgenomen door de andere eenzame zielen die rond zeven uur nog in de UB aan hun koffie zitten.

Als rond de klok van twaalf de bel klinkt en de driemaal opgevoerde speakers zeggen dat het tijd is om weer naar huis te gaan, zijn we bekaf.

‘Het ritme is voorspelbaar. We halen koffie, halen meer koffie en daarna nog meer koffie.’